

število diapozitivov, iz katerih je sestavljena panoramska slika. Ta je najprej predstavljena v manjši črno-beli izvedbi, na kateri so označena imena vrhov, sedel, škrbnin, dolin, koč z nadmorskimi višinami. Krona vsakega poglavja je seveda barvna panoramska slika na dveh straneh. Na koncu knjige sta še nemški in slovenski prevod besedila.

Razumljivo je, da avtor v Fotomonografiji ni mogel prikazati prav vseh kotičkov razsežnega gorstva. Pri tem so krajšo potegnili Vzhodni Julijci, kjer so delno ali v celoti izpadla cela področja, posebnost tista bolj brezpotna, npr. Martuljska skupina, Fužinske planine in trentarske gore. Razlog več, da se podobnega dela loti kateri izmed naših gorniških Potografov.

Faktografskih napak je v knjigi pravzaprav zelo malo, vendar se jim avtor žal ne ni mogel povsem izogniti. Na Fotografski, ki kaže Spodnje Bohinjske gore z juga, so napisi toponimov okoli Vrha nad Škrbino nekoliko pomešani. To pa nikakor ne pokvari splošnega, zelo pozitivnega mnenja o delu.

Bolj problematičen je prevod v slovenščino. Avtor je v besedilu uporabil tisto značilno hiperbolično izražanje, s katerim se da v italijanski štini tako sijajno opisovati gorski svet. Slovenski prevod tega žal niti približno ne povzame; še več, ponekod je prav žalostno okoren ter vzbuja vtis, da prevajalka nima ravno tesnejšega stika z gorami. Kljub temu delo toplo priporočam slovenskim ljubiteljem gorskega sveta. Lahko se samo vprašamo, zakaj se Potomonografija še ni pojavila na policah slovenskih knjigarn.

Andrej Mašera

Gorniška?

Gorniška 1, uredil Emil Pevec, ilustracije Manuella Potočnik, PZS, Ljubljana, 2001

Kratek, nedokončani naslov napeljuje in zapeljuje: k čustvom (gorniška ... *ljubezen*), opravilom (gorni-

ška ... *kuhinja*), vsakdanjostim (gorniška ... *vezalka*), izzivanju (gorniška ... *planina*) ali uživanju (gorniška ... *spokojnost*). Lahko pa je odgovor vseobsegajoč, kot na primer stvarjenje sveta. Povedati in opisati svet na kratko, pa vendar z vsemi občutji in pritiklinami, je umetnost, ki se ji reče – Gorniška ... *pesmarica*.

Za stvarjenjem sveta stoji nekdo. Za pesmarico jih stoji cel kup, različnih starosti, razgledov in glasbenih okusov. Po pričevanju očakov je leta 1964 Mladinska komisija Planinske zveze Slovenije izdala prvo **Planinsko pesmarico** s 106 različnimi pesmimi. Leta 1970 ji je sledila pesmarica z naslovom **Pesmi z gora**, ki je imela 15 pesmi z notnim zapisom, leta 1980 pa je izšla nova izdaja s 17 pesmimi in notami. Sledila ji je arhivska **Le pojďmo v gore**, ki sta jo dramatičnega leta 1988 izdala uredništvo Alpinističnih razgledov (žal že »Lipa zelena je«) in Mladinska komisija Planinske zveze Slovenije. Obsegala je 126 strani in 272 pesmi, ki so ušle izpod nadzora Franceta Malešiča (napisal je pregleden uvodnik) in Mira Vrhovca, s sodelovanjem Sreča Trunklja, Mirka Lindiča in Matije Gogala. Naslovnico in kasneje še večkrat objavljene ilustracije sta prispevala Lidija Honzak in Janez Marinčič.

Iz škripajoče glasbene skrinje, ki bo ob bližnji 110-letnici organizacije že skoraj polna, je treba potegniti

tudi spregledanega aduta, ki vsaj po enem močno prekaša vse, kar smo že omenili in kar še bomo. Ste že slišali za pesmarico z naslovom **So šli na goro peš**, ki večkrat letno in nepretrgano izhaja od leta 1992? Če zanjo še niste slišali, ste najverjetneje prestari, saj jo je v obdobju 1994-2000 dobilo 8619 predšolskih otrok, ki so v okviru akcije Ciciban planinec v potu starševskega obraza opravili vsaj 12 izletov. Oblikovno skromnih 28 črno-belih strani je potiskanih z 20 pesmicami z notnim zapisom. Leto prej pa je Franci Kovač – Ata med udeležence seminarja vodnikov in mentorjev MK PZS v Tamarju (16. 11.–18. 11. 1991) razdelil 80 bibliofilskih izvodov knjižice z naslovom **Smo šli na go-ro peš** s podnaslovom Pesem na planinskih tabornih, izletih in planinskih uricah.

Leta 1995 se je z okroglimi 1000 izvodi prvič pojavila **Gorniška**, ki je kot edicija Planinske založbe Planinske zveze Slovenije dobila inventarno številko 148. Na 236 straneh so bile ubranim ali glasnim uporabnikom na voljo taborniške (50), narodne (70), borbene (26), slovenske (211) in tuje pesmi (109). Čeprav členitev ni tako lahko uresničljiva kot ob rojstvu dečka ali deklice, pa se jih je med 466 razlogi našlo nekaj, ki so eno izmed tedanjih (po sili razmer pa tudi sedanjih) veličin planinskega vrha primorale, da je ideološko obsodil njen »jugoslovenski« značaj. Ker pa je denar sveta vladar, je otrok Kristine Jerančič, Roka Medja, Petra Pehanija in Katje Šnuderl postal zametek najbolj kupovanega izdelka Planinske zveze Slovenije (če omisslimo nekdanjo knjižico – člansko izkaznico, ki je vmes postala plastični paralelogram). Očitnemu navkljub je pesmarica nastala v tesnem, prijateljskem, državotvornem in nasploh ljubečem sodelovanju s taborniki rodu Sivi volk iz Ljubljane. Ujela je 40. rojstni dan Mladinske komisije in evropsko akcijo Vsi drugačni, vsi enakopravni, z naslovnicjo pa jo je proslavil Miki Muster.

Dve leti kasneje se je pojavila nova Gorniška, ki so jo prodali v 2200 izvodih, v matično knjigo Pla-

ninske založbe Planinske zveze Slovenije pa je vpisana pod zaporedno številko 168. Čarovniški trikri in stilu prodornega Džinlovega Čang šlang čaja so pripomogli, da je knjižica shujšala na 208 strani, se je pa duhovno poglobila na rekordnih 538 pesmi (več kot 100 se jih pojavi prvič). Uredništvo se je v skladu z duhom časa izrazilo Feminiziralo: Kristina Jerančič, Mateja Koglot, Katka Pepelnjak, Borut Penšolja in Katja Šnuderl. Leto 1997 je bilo znamenovano s porastom kriminala v Sloveniji, kar je začutil tudi uvodničar, saj je bralcem in bralkam svareče požugal: »Pazite, da vam pesmarice kdo ne sune!«

V novem tisočletju je bil uresničen veliki in težko preseženi slovenski rek – V tretje gre rado! – in na površje je naplavilo šop listov, ki si je nadelo novo in zelo izvirno ime: **Gorniška 1**. Alan Fordovski Broj jedan. No. 1. Lahko pa to pomeni tudi One man band. Brez razsodbe ustavnega sodišča se nam zdi, da si ta naziv zasluži njen avtor Emil Pevec, eden od trojice poimensko navedenih P-jev, od katerih je treba omeniti še Manuelle Potočnik, ki je pesmarico ozaljšala in tako brez očalskega posrednika povezala oči in ušesa. Pesmarica je načrtno in natančno zaznamovana s prelomnimi ali milenijskimi kombinacijami: 212 (številka rojstnega lista), 216 (številko pesmi, opremljenih z akordi za kitaro), 224 (število strani pojočega branja), 2000 (izvodov za navdušene kupce), 2001 (leto izida). Pesmarici se lahko primeri, da bo v COBISS-u dobila oznako strokovnega gradiva, saj so v znanstveni maniri dosledno citirani avtorji in lastniki privedb, dodane pa so tudi skice uporabljenih akordov. Je pa Gorniška 1 prva edicija Planinske založbe, ki tudi govori. Na spletnem naslovu http://www.pzs.si/mk/midi_posnetki.htm boste našli posnetke nekaterih pesmi in uporabljene akorde. Kdor hoče videti, mora gledati z ušesi! Stopnico niže se na spletu zbirajo tudi vsi popravki, ki ne gredu milozvočno v ušesa.

»Pod steno se prepletajo glasbe sveta *allegro assai*: piš ve-

tra, zamolklost sence, pritajenost ruševja, brnenje žuželk in dihanje plitve prsti. Harmonija gora, ki jo hodimo poslušat in se je ne naveličamo.« Vabljeni!

Borut Penšolja

Nov prospekt o Zasavskem hribovju

Sredi Februarja je izšel nov prospekt z naslovom Zasavsko hribovje – hribi in doline za rekreativne skomine. Prospekt je štirilisten, večbarven z nekaterimi najnужnejšimi podatki, dopolnjujejo pa ga Fotografije. Krajšemu uvodnemu orisu Zasavskega hribovja sledijo podatki o planinskih vrhovih na območju Zasavja z navedbo nadmorskih višin ter izhodiščnih točk za pristope na te vrhove, o planinskih domovih, planinskih poteh (Zasavska, Badjurova, Levstikova, Ekološka itd.), naravnih plezalniških ipd. Krajši podatki se nanašajo še na konjeništvu, zimске športe, vodne športe, kolesarstvo, jadralno padalstvo, balonarstvo, na predzadnji strani pa so navedene najpomembnejše prireditve, predvsem tradicionalni planinski izleti in pohodi v letu 2002. Prospekt je pripravil in izdal Center za razvoj v Litiji. (Tine Lenarčič)

Izšel je Naš planinec

Sredi Februarja je izšel Naš planinec, glasilo Planinskega društva Dol pri Hrastniku. Glasilo sicer izhaja že 25 let, tokratna številka pa je že 53. po vrsti. Izšla je v 150 izvodih, gradivo pa sta zbrala in pripravila Božena Tušar in Drago Kozole. Na 28 straneh Formata A4 je objavljena precej gradiva o delu društva v preteklem letu. Nekateri prispevki so precej kritični, saj se je delo v društvih v zadnjih letih oslabilo v več pogledih. Zaradi novih predpisov, ki veljajo tudi za večino planinskih društev s planinskimi domovi in kočami, nastopajo številne

materialne in Finančne težave. Društvo je namreč prvič v svoji domala 50-letni zgodovini v preteklem letu poslovalo negativno v Finančnem pogledu. To pa se pozna tudi pri drugih društvenih dejavnostih. Prispevki v glasilu pa se nanašajo še na izletništvo, vzgojo planinskih kadrov in mentorstvo, vodništvo, sodelovanje s pobratenimi društvi, markacijsko dejavnost itd. V društvu se že sedaj pripravljajo na praznovanje 50-letnice, ki jo bodo slavili v letu 2003. (Tine Lenarčič)

Poštni znamki s planinsko tematiko

»Gore so vrednota« je moto slovenskih planincev v letu 2002, ki ga je UNESCO razglasil za leto gora. Tudi Pošta Slovenije je počastila ta dogodek z izdajo dveh poštinih znamk in celine – dopisnice, vse z motivi naših gora. Na prvi znamki z vrednostjo A je upodobljen pogled s Srednjega Vrha na Martuljkovo

skupino, ob levem robu pa je dodana risba planinskega srobotata (Clematis alpina). Na drugi znamki z vrednostjo D je upodobljen le vršni del Jalovca (2472 m), pogled z vršiške ceste, ob levi strani pa je dodana risba kranjske lilije ali zlatega jabolka (*Lilium carnolicum*), ki sodi med naše redke in zaščitene ra-

